

Sygn. akt I ACa 990/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Dariusz Kłodnicki (spr.)

Sędziowie: SSA Janusz Kaspryszyn

SSO del. Dominika Romanowska

Protokolant: Roksana Krawczyk

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2017 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą we W.

przeciwko W. G. i T. G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 17 stycznia 2017 r. sygn. akt I C 75/16

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanych na rzecz strony powodowej solidarnie kwotę 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;**

3. **przyznaje adwokat A. G. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego we Wrocławiu kwotę 2.700 zł powiększoną o VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanym z urzędu.**

UZASADNIENIE

W dniu 30.09.2013 r. (...) (...) S.A. we W. wniosła o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym domagając się nakazania W. G. i T. G., aby zapłacili na jej rzecz solidarnie 177.375,48 zł z ustawowymi odsetkami od 5.08.2011 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu powództwa podniosła, że w dniu 17.10.2007 r. zawarła z pozwanymi umowę leasingu numer (...), której przedmiotem była koparka gąsienicowa wraz z wyposażeniem. Roszczenia z niej wynikające zabezpieczone były wystawionym przez pozwanych wekslem in blanco, do którego załączona była deklaracja wekslowa. W związku z zaleganiem przez pozwanych z płatnościami rat leasingowych w lipcu 2010 r. rozwiązała tą umowę. Po jej rozliczeniu wypełniła weksel zgodnie z deklaracją i wezwała pozwanych do jego wykupu w dniu 4.08.2011 r. Pozwani nie dokonali wpłat na poczet zobowiązania z tego tytułu, ani w tym terminie, ani też w późniejszym czasie. Wskazała przy tym, że dochodząc zapłaty z weksla ograniczyła objęte nim roszczenie o kwotę 6.000 zł, wynikającą z korekty rozliczenia umowy.

Uwzględniając żądanie pozwu Sąd Okręgowy we Wrocławiu w dniu 21.01.2014 r. wydał nakaz w postępowaniu nakazowym pod sygn. akt I Nc 751/13.

Pozwani wnieśli przeciwko niemu zarzuty domagając się jego uchylecia w całości, oddalenia powództwa i zasądzenia od strony powodowej na ich rzecz solidarnie zwrotu kosztów postępowania.

W ich uzasadnieniu w pierwszej kolejności podnieśli zarzut przedawnienia roszczenia wekslowego i roszczenia z umowy leasingu. Na wypadek jego nieuwzględnienia podnieśli zarzut nieistnienia roszczenia ze stosunku podstawowego w wysokości wskazanej w pozwie. Zarzucili również nielojalne zachowanie po stronie powodowej spółki, które miało polegać na odebraniu im przedmiotu leasingu i tym samym uniemożliwienie prowadzenia działalności gospodarczej. Podnieśli także zarzut nierozliczenia korzyści, jakie uzyskała strona powodowa w związku z rozwiązaniem umowy leasingu przed upływem terminu, na jaki została zawarta, w tym wynikających z przejęcia przedmiotu leasingu i oddania go do korzystania osobom trzecim. Zdaniem pozwanych powód zaniżył cenę sprzedaży przedmiotu leasingu w stosunku do ceny rynkowej.

Zarzucili również niezasadne domaganie się od nich zapłaty rat z odsetkami i podatkiem VAT, gdyż od rat niewymagalnych nie ma prawa pobierać odsetek i podatku. Ponadto, według pozwanych deklaracja wekslowa nie została opatrzona datą, dlatego też nie można stwierdzić, czy dotyczy spornej umowy.

W odpowiedzi strona powodowa wniosła o utrzymanie nakazu zapłaty w całości w mocy uznając podniesione przez pozwanych zarzuty za bezzasadne, w świetle okoliczności faktycznych niniejszej sprawy

Wyrokiem z dnia 17.01.2017 r. - sygn. akt I C 75/16, Sąd Okręgowy we Wrocławiu uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z 21.01.2014 r. - sygn. akt I Nc 751/13 (pkt I), zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 169.985,55 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 5.08.2011 r. do dnia zapłaty (pkt II), oddalił dalej idące powództwo (pkt III), zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 5.835 zł tytułem kosztów procesu, w tym kwotę 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt IV), przyznał adwokat A. G. od Skarbu Państwa – Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu kwotę 4.428 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwany W. G. i T. G. z urzędu (pkt V).

Podstawą jego wydania były następujące ustalenia.

W. G. i T. G. prowadzili działalność gospodarczą w formie umowy spółki cywilnej.

17.10.2007 r. pozwani, działający pod firmą Zakład (...) s.c.", jako leasingobiorcy oraz (...) S.A. we W. (obecnie powód (...) S.A. we W.), jako leasingodawca, zawarli umowę leasingu numer (...). Przedmiotem leasingu była koparka gąsienicowa (...) o numerze fabrycznym (...) i roku produkcji 2007. Wartość ofertowa przedmiotu leasingu została określona na kwotę 394.000 zł netto (490.690 zł brutto). Strony umowy określiły, że umowa obejmie 60 równych rat. Przedmiot leasingu został objęty ubezpieczeniem w stawce 4,5%, a wysokość składki została określona na 1.773 zł.

Strony ustaliły w Umowie, że warunki jej realizacji sformułowane są w ogólnych warunkach umowy leasingu operacyjnego (OWU). Pozwani podpisali w umowie oświadczenie, że zapoznali się z treścią ogólnych warunków i przyjmują je bez zastrzeżeń.

Umowa została zawarta w oparciu o wniosek złożony przez pozwanych 16.10. 2007 r.

Na żądanie leasingodawcy, leasingobiorca miał wystawić weksel in blanco, który leasingodawca mógł wypełnić w razie powodującego szkodę nienależytego realizowania postanowiecia umowy, zgodnie z treścią deklaracji wekslowej (§ 16 ust. 1 OWU)

Zgodnie z § 17 ust. 1 OWU zobowiązania finansowe leasingobiorcy wobec leasingodawcy obejmowały obowiązek uiszczenia czynszu inicjalnego, opłaty manipulacyjnej, uiszczenia opłat leasingowych oraz obowiązek uiszczenia kaucji

gwarancyjnej, kaucji zabezpieczającej, a także innych należności określonych w OWU. Do opłaty leasingobiorca doliczać miał podatek od towarów i usług w odpowiedniej wysokości.

Strony ustaliły w umowie, że opłaty leasingowe płatne są za okresy miesięczne, zgodnie z harmonogramem stanowiącym integralną część umowy. Wysokość opłaty leasingowej była równa 1,5150% wartości ofertowej przedmiotu leasingu (§ 17 ust. 2 i 4 OWU). Leasingobiorca zobowiązany był do terminowego uiszczania opłat leasingowych w terminach określonych w OWU (§ 18 OWU).

W przypadku opóźnienia w zapłacie którejkolwiek z opłat leasingowych, leasingobiorca ponosić miał odsetki w podwójnej ustawowej wysokości. Niezależnie od tego, leasingodawca mógł rozwiązać sporną Umowę oraz inne umowy leasingowe zawarte z leasingodawcą ze skutkiem natychmiastowym, po uprzednim wyznaczeniu mu dodatkowego terminu na piśmie, o ile opóźnienie w zapłacie którejkolwiek z rat przekroczy 14 dni. W takim przypadku leasingodawca miał też prawo do natychmiastowego przejęcia przedmiotu leasingu oraz żądania zapłaty wszystkich pozostałych opłat leasingowych wraz z równowartością ceny sprzedaży poleasingowej, obliczonych z uwzględnieniem dyskonta według stawki WIBOR dla depozytów trzymiesięcznych (§ 20 ust. 1 OWU).

Zgodnie z § 20 ust. 3 OWU w razie zajścia okoliczności określonych w § 20 ust. 1 OWU wysokość pozostałych do uiszczenia opłat miała być pomniejszona się o wartość netto (bez podatku VAT) uzyskaną ze sprzedaży przedmiotu leasingu, o ile sprzedaż ta odbędzie się w terminie 60 dni od daty przejęcia przedmiotu leasingu. Leasingobiorcy przysługiwało prawo uczestniczenia w poleasingowej sprzedaży przedmiotu leasingu, w szczególności poprzez wskazywanie leasingodawcy osób zainteresowanych nabyciem własności przedmiotu leasingu (§ 20 ust. 3 OWU).

Ponadto w § 30 OWU ustalono, że leasingobiorca upoważnia leasingodawcę, na wypadek rozwiązania umowy leasingu i niezwrócenia przedmiotu leasingu w uzgodnionym terminie, do wejścia do pomieszczeń leasingobiorcy i przejęcia przedmiotu leasingu, również za pośrednictwem upoważnionych osób trzecich. Wszelkie koszty związane z odbiorem przedmiotu leasingu oraz dochodzeniem od leasingobiorcy świadczeń wynikających z umowy leasingowej miał pokrywać leasingobiorca.

W dniu zawarcia umowy leasingu numer (...) pozwanym wydany został jej przedmiot, to jest koparka gąsienicowa (...) o numerze fabrycznym (...) wraz z młotem hydraulicznym K80 o numerze fabrycznym (...).

Na zabezpieczenie roszczeń z umowy numer (...) pozwani wystawili weksel in blanco i wręczyli go powodowi.

Strony umowy leasingu numer (...) podpisały również deklarację wekslową, na mocy której powód uprawniony został do wypełnienia powyższego weksla in blanco w każdym czasie na sumę odpowiadającą zadłużeniu pozwanych z tytułu umowy leasingu operacyjnego numer (...), łącznie z odsetkami oraz kosztami z jakiego bądź tytułu powstałymi oraz weksel opatrzyć datą płatności według swojego uznania, zawiadamiając pozwanych o tym listem poleconym, nie później niż 7 dni przed terminem płatności weksla. Jako miejsce płatności weksla strony wskazały w deklaracji W., siedzibę powoda.

Pozwani zawarli ponadto z powodem umowy leasingu numer: (...), (...), (...) i (...). Roszczenia z tych umów zabezpieczone były odrębnymi weksłami in blanco. Do każdego weksla dołączona została też odrębna deklaracja wekslowa.

Każdej umowie leasingu zawieranej przez powoda jako leasingodawcę nadawany jest indywidualny numer umowy, nanoszony przez pracownika już po zawarciu umowy.

Umowy leasingu zawierane przez powoda w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zabezpieczone są co do zasady poprzez wystawienie przez leasingobiorcę weksla in blanco. Zasadą jest zabezpieczenie jednej umowy jednym wekslem.

Wpłaty dokonywane przez pozwanych na poczet każdej z zawartych z powodem umów leasingu księgowane były na jednym indywidualnym rachunku bankowym założonym dla pozwanych jako leasingobiorców.

Na wniosek pozwanych w kwietniu 2009 okres trwania umowy leasingu nr (...) został przedłużony do 72 miesięcy, w związku z czym zmianie uległ harmonogram spłat rat do umowy i ich wysokość. Raty wymagalne od maja 2009 do kwietnia 2010 wynosić miały 3.161,14 zł netto, a następnie 6.057,32 zł netto do końca trwania umowy.

Następnie w listopadzie 2009 i w kwietniu 2010 umowa leasingu nr (...) została przez powoda wypowiedziana i ponownie aktywowana, co również przełożyło się na harmonogram spłat. Raty nr (...) do (...) wynosić miały 3.161,14 zł netto i płatne były kolejno 15.12.2009 r., 15.01.2010 r. i 15.02.2010 r., rata nr (...) wynosić miała 6.346,75 zł netto i płatna była do 15.04.2010 r., a raty od (...) do (...) wynosić miały 6.057,32 zł netto i płatne były do 15 dnia każdego miesiąca.

Raty leasingu nr(...) do (...), wynikające z umowy nr (...) wymagalne do listopada 2009 oraz raty ubezpieczenia wymagalne do tej daty, zostały przez pozwanych uiszczone.

Od grudnia 2009 powód wystawił na podstawie umowy nr (...) pozwanym następujące faktury VAT:

- nr (...) obejmującą opłatę leasingową nr (...) za grudzień 2009 r. na kwotę 3.856,59 zł z terminem płatności 15.12.2009 r.,
- nr (...) obejmującą opłatę za ubezpieczenie na kwotę 2.163,06 zł z terminem płatności 21.12.2009 r.,
- nr (...) obejmującą opłatę leasingową nr (...) za styczeń 2010 r. na kwotę 3.856,59 zł z terminem płatności 15.01.2010 r.,
- nr (...) obejmującą opłatę za ubezpieczenie na kwotę 244 zł z terminem płatności 21.01.2010 r.,
- nr (...) obejmującą opłatę leasingową nr (...) za luty 2010 r. na kwotę 3.856,59 zł z terminem płatności 15.02.2010 r.,
- nr (...) obejmującą opłatę leasingową nr (...) za maj 2010 r. na kwotę 7.389,93 zł z terminem płatności 15.05.2010 r.,
- nr (...) obejmującą opłatę leasingową nr (...) za czerwiec 2010 r. na kwotę 7.389,93 zł z terminem płatności 15.06.2010 r.,
- nr (...) obejmującą opłatę leasingową nr (...) za lipiec 2010 r. na kwotę 7.389,93 zł z terminem płatności 15.07.2010 r.,
- nr (...) obejmującą opłatę za ubezpieczenie na kwotę 1.277,66 zł z terminem płatności 13.05.2011 r..

W 2010 roku, w związku z utratą płynności finansowej prowadzonej działalności gospodarczej, pozwani nie uiszczali rat leasingu z umowy leasingu nr (...) bądź uiszczali je częściowo i z opóźnieniem.

Pierwszych wpłat w 2010 roku pozwani dokonali na przeznaczony do rozliczeń umów leasingu rachunek bankowy w dniach 2, 6 i 7.04.2010 r.. Część z tych wpłat została wprost oznaczona tytułem umowy leasingu nr (...), z kolei część została dokonana zbiorczo na poczet wszystkich umów leasingu.

W ramach umowy leasingu nr (...) powód rozliczył wpłaty pozwanych z 2.04.2010 r. na poczet następujących należności:

- 3.856,59 zł na poczet raty nr (...) płatnej do 15.12.2009 r.,
- 244 zł na poczet ubezpieczenia przedmiotu leasingu płatnego do 21.01.2010 r.,
- 3.856,59 zł na poczet raty nr (...) płatnej do 15.01.2010 r.,

- 3.856,59 zł na poczet raty nr (...) płatnej do 15.02.2010 r.

Kolejna wpłata pozwanych z 6.04.2010 r. została rozliczona przez powoda w następujący sposób:

- 596,14 zł na poczet noty odsetkowej,

- 3.431,92 zł na poczet raty nr (...) płatnej do 16.04.2010 r.,

- 244 zł na poczet ubezpieczenia przedmiotu leasingu.

Wpłatę pozwanych z 7.04.2010 r. w kwocie 4.311,12 zł powód rozliczył na poczet raty nr (...) płatnej do 16.04.2010 r..

Na poczet rat nr (...) do (...) powód nie rozliczył żadnych wpłat i zostały one oznaczone w rozliczeniu umowy nr (...) jako nieopłacone.

9.06.2010 r. powód wezwał pozwanych do zapłaty raty nr (...) do umowy leasingu nr (...) w kwocie 7.389,93 zł, w terminie trzech dni od wezwania, pod rygorem rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym.

Pozwani zwracali się do powoda z prośbą o odroczenie płatności rat leasingu i umożliwienie korzystania z przedmiotu leasingu mimo braku płatności rat.

1.07.2010 r. powód, powołując się na § 20 OWU, rozwiązał umowę leasingu operacyjnego nr (...), z powodu naruszenia przez pozwanych § 17 do 19 OWU, to jest zaległości w płatności rat. Równocześnie wezwał pozwanych do natychmiastowego i bezwarunkowego zwrotu przedmiotu leasingu w swojej siedzibie.

23.09.2010 r. pozwani dokonali na rzecz powoda wpłaty kwoty 7.389,93 zł tytułem opłaty leasingowej nr 31 za maj 2010, wynikającej z faktury nr (...). Wpłata ta nie została rozliczona przez powoda.

Wobec braku zwrotu przedmiotu leasingu, powód zlecił odebranie przedmiotu zewnętrznemu przedsiębiorstwu, które 13.10.2010 r. zwróciło się do pozwanych o wydanie koparki gąsienicowej (...) o numerze fabrycznym (...). Koparka została odebrana w drodze windykacji i zabezpieczona, bez wyposażenia w postaci młota hydraulicznego, w dniu 4.11.2010 r.. Koszt zabezpieczenia wyniósł 2.500 zł. Powód pokrył powyższe koszty.

Przedsiębiorstwo, które dokonało windykacji koparki gąsienicowej, przekazało ją 4.11.2010 r. powodowi, bez wyposażenia w postaci młota i łyżki. Młot został przekazany 6.04.2011 r..

Po odzyskaniu przedmiotu leasingu powód zlecił wycenę jego wartości i poniósł koszty wyceny w kwocie 750 zł.

Powód wystawia przedmioty leasingu na giełdzie sprzętu poleasingowego, o czym informuje na portalach branżowych i w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim. W taki sposób zaoferował do sprzedaży koparkę gąsienicową będącą przedmiotem umowy nr (...). Została ona wystawiona do publicznej sprzedaży na aukcji w listopadzie 2010 za kwotę 190.000 zł. W marcu 2011 została zgłoszona oferta zakupu za cenę 140.000 zł, która została zaakceptowana przez Zarząd powoda. Wyposażenie koparki w postaci młota hydraulicznego zostało wystawione na aukcji w późniejszym terminie i sprzedane zostało we wrześniu 2011 za kwotę 6.000 zł.

Koparka gąsienicowa (...)o numerze fabrycznym (...) została sprzedana przez powoda za cenę 140.000 zł netto (172.200 zł brutto).

Młot hydrauliczny został sprzedany przez powoda za cenę 6.000 zł netto (7.380 zł brutto).

Po rozwiązaniu umowy leasingu nr (...) powód dokonał jej rozliczenia. Na pozostałą do zapłaty wierzytelność wynikającą z umowy w momencie jej rozwiązania powód zaliczył nieopłacone faktury VAT wystawione jeszcze w czasie trwania umowy, przyszłe raty wymagalne w związku z rozwiązaniem umowy, koszty ubezpieczenia przedmiotu

leasingu, koszty jego windykacji i wyceny oraz odsetki od zaległych płatności. Sumę rat powód pomniejszył o stopę dyskonta. Tak wyliczoną wierzytelność powód pomniejszył o cenę sprzedaży netto przedmiotu leasingu.

Z uwagi na brak spłaty przez pozwanych zaległych należności wynikających z umowy leasingu nr (...), wystawiony na jej zabezpieczenie weksel in blanco został wypełniony przez powoda na kwotę 183.375,48 zł. Jako datę wystawienia weksla wskazano 16.10.2007 r., a jako miejsce wystawienia K.. Termin płatności został oznaczony na 4.08.2011 r., a jako miejsce płatności wskazano W., siedzibę powoda. Weksel został wypełniony na zlecenie powoda.

22.07.2011 r. powód wezwał każdego z pozwanych do wykupienia w dniu 4.08.2011 weksla wypełnionego na kwotę 183.375,48 zł, w związku z nieuregulowaniem należności z umowy leasingu nr (...). Powód poinformował pozwanych, że na sumę wekslową składają się:

- zaległość w płatności rat leasingu wynikająca z faktur VAT wymienionych w załączniku do pisma w kwocie 23.447,45 zł,
- przyszłe raty leasingu wraz z wartością wykupu przedmiotu leasingu w wysokości 354.435,48 zł, zdyskontowane według stopy 9.2586%, to jest 292.489,44 zł,
- odsetki od nieterminowych płatności na dzień 1.04.2011 r. w kwocie 4.188,59 zł,
- koszty ekspertyzy w kwocie 750 zł,
- koszty windykacji w kwocie 2.500 zł,

Które to należności pomniejszone zostały o wartość sprzedaży przedmiotu leasingu w kwocie 140.000 zł.

W załączeniu do wezwania do wykupu weksla powód przedstawił pozwanym notę odsetkową, w której zaznaczył, że suma wekslowa obejmuje m.in. należność z tytułu odsetek od nieterminowo uiszczonych rat nr 26, 27, 28 i rat ubezpieczenia oraz nieuiszczone należności za raty nr 31, 32 i 33.

Postanowieniem Sądu Rejonowego (...) z 26.02.2015 r., wydanym w sprawie WR.VI NS REJ.KRS/(...), w Krajowym Rejestrze Sądowym wpisana została zmiana firmy z (...) S.A. na (...) S.A. Następnie 1.06.2015 r., na skutek przeniesienia części majątku w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa, powód (...) S.A. we W. stał się z mocy prawa stroną wszystkich umów zawartych przez (...) S.A. w zakresie jej działalności leasingowej.

W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że powództwo w przeważającej części zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszym rzędzie wskazał, że weksel złożony wraz z pozwem spełniał wszelkie warunki formalne weksla własnego, o których mowa w art. 101 prawa wekslowego i wbrew zarzutom pozwanych nie budziło wątpliwości, że zabezpieczał on umowę leasingu numer (...).

W dalszej części uzasadnienia wskazał na bezzasadność zarzutów pozwanych, co do przedawnienia roszczenia dochodzonego zarówno z weksla, jak i ze stosunku podstawowego. Sąd zwrócił w tym zakresie uwagę na okresy jakie upłynęły pomiędzy; terminami wymagalności roszczeń składających się na sumę wekslową, datą uzupełnienia weksla, datą jego płatności oraz datą wytoczenia powództwa (okresy te były krótsze niż 3 lata, w jakim przedawniały się te roszczenia).

Odnosząc się do podniesionego przez pozwanych zarzutu wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową, Sąd Okręgowy wskazał, że materiał dowodowy (zaoferowany głównie przez powoda), w tym zestawienia należności do umowy leasingu, zestawienia rozrachunków do umowy leasingu i faktury VAT, w sposób niebudzący wątpliwości pozwolił na sprawdzenie wysokości dochodzonego pozwem roszczenia. Zwrócił przy tym uwagę, że wszystkie te należności zostały przedstawione pozwanym w piśmie z 21.07.2011 r., wzywającym ich do wykupienia weksla, wobec czego od początku wiedzieli oni, jakie należności składają się na sumę wpisaną przez powoda na wekslu i z jakiego

tytułu wynikają. Powyższa kwota zdaniem sądu wymagała jedynie korekty, w zakresie dokonanej przez pozwanych w dniu 24.09.2010 r. wpłaty kwoty 7.389,93 zł, która podlegała zaliczeniu na poczet zobowiązań wynikających z nieuiszczonych przez nich rat leasingowych nr (...). W konsekwencji uznał, że w tym zakresie powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Uwzględniając żądanie pozwu w pozostałym zakresie wskazał, że pozwani nie wykazali, aby dokonali płatności na poczet zaległych rat leasingowych w wyższym wymiarze, natomiast okolicznością bezsporną było to, że nie uiścili jakichkolwiek kwot na poczet pozostałych należności objętych sumą wekslową. Podniósł przy tym, że oprócz zaległych rat leasingowych, strona powodowa miała prawa do naliczenia im odsetek za okres opóźnienia w ich uregulowania, należności obejmującej sumę rat leasingowych za okres przypadający po rozwiązaniu umowy, które zostały prawidłowo przez nią zdyskontowane, kosztów związanych z windykacją przedmiotu umowy, kosztów poniesionych w związku z ich sprzedażą. Wskazał przy tym, że pozwani nie udowodnili, aby powodowa spółka osiągnęła inne korzyści w związku z wcześniejszym zakończeniem umowy, jak chociażby koszty wynikające z wynajęcia przedmiotu leasingu (czemu też powód wyraźnie zaprzeczył).

Za bezzasadne uznał również zarzuty, co do prawidłowości rozliczenia korzyści uzyskanych przez stronę powodową związanych ze sprzedażą przedmiotu leasingu wskazując, że w tym zakresie podlegały odliczeniu ceny sprzedaży koparki gaśnicowej oraz jej wyposażenia, uzyskane w wyniku przeprowadzonej otwartej aukcji internetowej, których wysokość wynikała z faktur wystawionych ich nabywcom.

W ocenie Sądu Okręgowego za nieuprawnione należało również uznać zarzuty pozwanych, co do niełojalności działania strony powodowej, mając na uwadze brak wykonywania przez nich zobowiązań wynikających z zawartej między stronami umowy, w tym w głównej mierze dotyczących płatności wymagalnych rat leasingowych oraz zwrotu ruchomości, które winna była przekazać po rozwiązaniu umowy.

Orzeczenie o odsetkach Sąd wydał na podstawie art. 481 § 1 k.c., mając na uwadze, że termin wykupienia weksla przypadał na dzień 4.08.2011 r..

W związku z tym, że strona powodowa przegrała niniejszy proces w nieznacznej części żądania, w oparciu o art. 105 § 2 k.p.c. w zw. z art. 100 zd. 2 k.p.c., zasądził od pozwanych solidarnie na jej rzecz całość poniesionych przez nią kosztów na tym etapie postępowania.

Orzeczenie o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwany z urzędu orzekł w oparciu o art. 29 ust. 1 ustawy z 26.05.1982 prawo o adwokaturze w zw. z § 19 i § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

W uzasadnieniu wyroku Sąd pierwszej instancji wyjaśnił również motywy, jakimi kierował się oddalając wnioski pozwanych o dopuszczenie dowodów z opinii biegłych z zakresu rachunkowości oraz z zakresu wyceny ruchomości.

Pozwani zaskarżając niniejszy wyrok w części tj. co do punktu II i IV, zarzucili Sądowi Okręgowemu, że przy jego wydaniu w tym zakresie dopuścił się:

I. naruszenia przepisów prawa procesowego w stopniu mającym wpływ na treść rozstrzygnięcia tj. :

- art. 217 § 1, 227, 232, 235 § 1 k.p.c. - poprzez niewyjaśnienie istotnych dla sprawy okoliczności na skutek oddalenia ich wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, a która to opinia pozwoliłaby stwierdzić, czy spółka powodowa w sposób właściwy dokonała zaliczenia wpłat dokonywanych przez pozwanych na umowy leasingu, w tym czy wszystkie wpłaty dokonywane tytułem leasingu objętego niniejszym postępowaniem zostały rozliczone przez spółkę powodową, w tym w sposób wskazanych przez pozwanych;

- art. 233 §1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. - poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego

i przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegających na dokonaniu dowolnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i uznanie przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu, iż powód wykazał istnienie roszczenia w określonej wysokości, pomimo iż pozwani przeczą tejże okoliczności i wskazywali, iż strona powodowa dokonała zaliczenia wpłat przez nich dokonywanych w sposób dowolny pomimo, iż wyraźnie z dyspozycji strony pozwanej wynikała, iż wnosi ona o zaliczenie poszczególnych wpłat na umowę leasingu objętą niniejszym postępowaniem, nie zaś na pozostałe umowy;

- art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. - poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego

i przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegających na dokonaniu dowolnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i uznanie przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu, iż strona pozwana miała możliwość brania udziału

w postępowaniu dotyczącym sprzedaży przedmiotu umowy leasingu, a co za tym idzie nie może obecnie winą za sprzedaż przedmiotu leasingu poniżej cen rynkowych obciążać stronę powodową, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego, w tym zeznań pozwanego W. G. jednoznacznie wynika, iż strona powodowa zataiła przed pozwanymi informację

w zakresie rozpoczęcia procedury wyceny i sprzedaży przedmiotu leasingu, czym doprowadziła do działania na szkodę strony pozwanej, a co za tym idzie pozwani domagają się potrącenie z kwoty wierzytelności - rynkowej wartości przedmiotu leasingu, nie zaś wartości osiągniętej ze sprzedaży przez stronę powodową przedmiotu leasingu;

II. naruszenia prawa materialnego mającego wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 451 §1 k.c., a polegającego na dokonaniu błędnej wykładni wyżej wskazanego przepisu i przyjęciu przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu,

iż w przedmiotowej sprawie nie ma znaczenia na poczet którego z długów dłużnik żąda zaliczenia dokonanej przez niego płatności, podczas gdy z wyżej wskazanego przepisu i jego wykładni jednoznacznie wynika, iż wierzyciel związany jest żądaniem dłużnika, a co za tym idzie ma obowiązek zaliczyć płatność na poczet długu wskazanego przez dłużnika;

W oparciu o powyższe zarzuty wniesli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie w całości żądania strony powodowej, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu celem ponownego rozpoznania, w tym nakazanie przeprowadzenia zawnioskowanego przez stronę pozwaną dowodu w przedmiocie opinii biegłego z zakresu rachunkowości i wyceny ruchomości. Wnieśli ponadto o przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz ich pełnomocnika adw. A. G. kosztów tytułem udzielonej z urzędu pomocy prawnej nieopłaconej, ani w całości, ani w części za postępowanie odwoławcze według norm przypisanych.

W odpowiedzi strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanych na jej rzecz solidarnie zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Podstawą jej rozpoznania były ustalenia faktyczne, na których Sąd Okręgowy oparł zaskarżony wyrok, bowiem wynikały one z zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, a przy tym wbrew twierdzeniom pozwanych dla oceny zasadności roszczeń objętych żądaniem pozwu, na tle stawianych przez nich zarzutów, nie wymagał on uzupełnienia w jakimkolwiek zakresie.

W szczególności, jak trafnie ocenił Sąd I Instancji, brak było podstaw do uwzględnienia zgłoszonego przez nich wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości, zawnioskowanego na okoliczność prawidłowości dokonanych przez stronę powodową rozliczeń uiszczonych przez nich wpłat na poczet zobowiązań

wynikających z zawartych między stronami umów leasingu, w tym umowy na której oparte zostały roszczenia dochodzone w toku niniejszego postępowania.

Sąd Apelacyjny w pełnej rozciągłości podziela wyrażone w tym zakresie stanowisko wraz z argumentacją przytoczone na jego uzasadnienie. Wymaga przy tym podkreślenia, że w świetle brzmienia art. 278 § 1 k.p.c. potrzeba powołania biegłego zachodzi tylko w tych przypadkach, które wymagają fachowego zaopiniowania zebranego w sprawie materiału dowodowego. Rolą biegłego nie jest natomiast poszukiwanie dowodów, ani też wyszukiwanie nieprawidłowości, które winni wskazać pozwani formułując ten zarzut. Niezależnie od tego należy wskazać, że jak wynika to z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, w oparciu o przeprowadzone w niniejszej sprawie dowody, Sąd I Instancji poczynił szczegółowe ustalenia, co do zobowiązań ciążących na pozwanych wynikających z umowy, z którą związane były dochodzone roszczenia, wpłat jakich dokonali oni na poczet zarówno tej umowy, jak i innych umów leasingowych, które w tym czasie wiązały ich ze stroną powodową, jak również sposobu ich zaliczenia przez powodową spółkę. Stawiając zarzut dotyczący nieprawidłowości tych rozliczeń pozwani powinni byli wskazać konkretnie, w czym upatrują zasadności swoich twierdzeń w tym zakresie, poprzez odniesienie go do danej wpłaty oraz sposobu jej rozliczenia przez stronę powodową. Jeżeli natomiast nieprawidłowości te miałyby się wiązać z brakiem rozliczenia innych wpłat, jakich mieliby dokonać, winni byli przedłożyć dowody wskazujące na ich uiszczenia. Ograniczenie się do postawienia ogólnikowej tezy o nieprawidłowości rozliczenia dokonanych przez nich wpłat, przy braku przedstawienia dowodów mających ją uzasadniać, stanowi o bezzasadności zarzutu naruszenia zaskarżonym wyrokiem art. 217 § 1 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 232 k.p.c. i art. 235 § 1 k.p.c.

Za bezzasadny należało również uznać zarzut przekroczenia przez Sąd Okręgowy granic swobody oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, wyznaczonych przez ustawodawcę w ramach art. 233 §1 k.p.c.

W szczególności wbrew twierdzeniom apelujących, zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do uznania, jakoby w każdym przypadku dokonywania przez nich wpłat na rzecz strony powodowej wyrażali oni „wyraźną dyspozycję” ich zaliczenia na poczet zobowiązań wynikających z umowy, w oparciu o którą strona powodowa dochodziła roszczeń objętych żądanie pozwu. Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego (k: 339 – 401) w każdym przypadku, gdy sposób zaliczenia wynikał z polecenia przelewu, wpłaty były rozliczane zgodnie z wolą pozwanych. Co istotne w szeregu z tych poleceń przelewu było wprost wskazane, że wpłaty te dokonywane są na poczet innych umów leasingowych łączących wówczas strony, dlatego też zmiana wyrażonego przez nich w tym zakresie stanowiska w późniejszym czasie, nie mogła być prawnie skuteczna

w świetle brzmienia art. 451 §1 k.c.. Z kolei w tych wszystkich przypadkach, gdy dokonywali oni wpłat bez wskazania tytułu zapłaty, strona powodowa w ramach przysługującego jej w świetle brzmienia art. 451 § 2 k.c. uprawnienia, dokonywała zaliczenia na poczet ich zadłużenia wynikającego z danej wskazanej przez nią umowy. Szczegółowe zestawienie rozliczeń wpłat dokonanych przez pozwanych na poczet umów łączących strony, powodowa spółka przedłożyła w toku procesu (k: 410 – 423). Zwrócić przy tym należy uwagę, że stawiając ten zarzut pozwani nie wskazali, które to z dokonanych przez nich wpłat, oprócz tych uwzględnionych przez Sąd Okręgowy, jako podlegające rozliczeniu na poczet roszczeń wynikających z przedmiotowej umowy, miałyby podlegać jeszcze uwzględnieniu. Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego ostatnią dokonaną przez nich wpłatą (mającą miejsce już po rozwiązaniu przez stronę powodową umowy nr (...)) była wpłata kwoty 7.389,93 zł na poczet 31 raty, której płatność przypadła na 05.2010 r. (k: 401). Po tej dacie brak jest jakiegokolwiek dowodu na uiszczenie przez pozwanych wpłat na poczet tej umowy. Wskazać przy tym należy, że dokonanie przez nich wpłaty na poczet tej raty wskazuje, że do tego momentu wszelkie inne ich wpłaty były już rozliczone między stronami, dlatego też omawiany zarzut mógł się odnosić jedynie do dokonanych przez pozwanych wpłat w późniejszym czasie. Mając na uwadze, że koparka wyleasingowana w ramach umowy nr (...) została odebrana im przez firmę windykacyjną w dniu 4.11.2010 r. ich twierdzenia, jakoby ich wolą było zaliczenie dokonywanych przez nich w późniejszym czasie wpłat na poczet tej umowy, należało uznać za niewiarygodne. Co istotne ich twierdzenia o dokonaniu takich wpłat należy uznać za gołosłowne, gdyż nie znajdowały one oparcia w jakimkolwiek innym dowodzie przeprowadzonym w toku niniejszego procesu.

Za chybiony należało również uznać zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.,

w zakresie w jakim pozwani upatrywali go w pominięciu zeznań W. G., co do zatajenia przed nimi informacji w zakresie rozpoczęcia procedury wyceny i sprzedaży przedmiotu leasingu, co miało narazić ich na szkodę.

Jak słusznie zwrócił na to uwagę Sąd Okręgowy, z treści zapisu § 20 ust. 3 OWU wynika, że leasingobiorca ma prawo do uczestniczenia w sprzedaży poleasingowej, co nie oznacza bynajmniej, że obowiązkiem leasingodawcy jest informowanie go o podejmowanych przez siebie działaniach zmierzających do zbycia tego przedmiotu. Ponadto okolicznością bezsporną było to, że do sprzedaży przedmiotów objętych umową leasingową nr (...), doszło w wyniku aukcji, która nie miała zamkniętego charakteru, a informacje o niej zostały udostępnione na branżowych portalach i w ogólnopolskim dzienniku. Pozwani wiedząc, że przedmiot umowy leasingowej został im odebrany, mogli zatem zainteresować się tym, czy nie został wystawiony na aukcję i podjąć ewentualne działania dzięki, którym jej wynik mógłby być bardziej korzystny dla strony powodowej, a w konsekwencji również i dla nich. Zwrócić przy tym należy uwagę, że koparka ta została wystawiona do sprzedaży w 11.2010 r. za cenę 190.000 zł, jednakże znalazła ona nabywcę dopiero w marcu 2011 r., za cenę 140.000 zł.

Niezależnie od tego, jak słusznie zwrócił na to uwagę Sąd Okręgowy, sprzedaż przedmiotu leasingu po zaniżonej cenie powinna być rozpatrywana

w kontekście nienależytego wykonania umowy przez powoda i roszczeń odszkodowawczych. Zgłoszenie roszczenia odszkodowawczego w postępowaniu nakazowym możliwe byłoby zaś jedynie w formie zarzutu potrącenia, przy czym jego zgłoszenie wymagałoby stosownie do art. 493 § 3 k.p.c. udowodnienia zgłoszonej do potrącenia wiarygodności dokumentami, o których mowa w art. 485 k.p.c., to jest dokumentem urzędowym, zaakceptowanym przez dłużnika rachunkiem, wezwaniem dłużnika do zapłaty i pisemnym oświadczeniem dłużnika o uznaniu długu bądź zaakceptowanym przez dłużnika żądaniem zapłaty, zwróconym przez bank i niezapłaconym z powodu braku środków na rachunku bankowym. Zarzutu takiego popartego wymienionymi dokumentami pozwani nie zgłosili.

Już jedynie na marginesie wskazać należy, że niewątpliwie na cenę sprzedaży przedmiotowej koparki rzutował jej stan techniczny. Jak wynika bowiem z protokołu jej przekazania, jej nadwozie było pordzewiałe, została wydana przez pozwanych bez łyżki i młota wyburzeniowego, a w jej stacyjce był złamany kluczyk (k: 272).

Brak jest zarazem podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. powiązanego przez pozwanych z zarzutami naruszenia art. 233 §1 k.p.c., gdyż wbrew ich twierdzeniom uzasadnienie zaskarżonego wyroku spełnia wszelkie wymogi przewidziane tym przepisem, a trafność zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia poddaje się kontroli instancyjnej.

Za chybiony należało również uznać zarzut naruszenia art. 451 § 1 k.c., bowiem wbrew twierdzeniom apelujących Sąd Okręgowy nie uznał bynajmniej,

iż w przedmiotowej sprawie nie ma znaczenia na poczet którego z długów żądali oni zaliczenia dokonywanych przez nich płatności. Jak wynika z poczynionych ustaleń, w każdym z przypadków, w których pozwani wskazali w poleceniach przelewów,

na poczet którego z długów dokonują wpłaty Sąd uwzględnił je w rozliczeniach zgodnie z ich wolą. Natomiast w tych przypadkach, w których z treści polecenia przelewu nie wynikało na poczet, którego z długów dokonywana była ona dokonywana, a została zaliczona przez stronę powodową na poczet określonego zobowiązania, o czym pozwani zostali poinformowani, podlegała ona rozliczeniu zgodnie z dyspozycją art. 451 § 2 k.c.

Na uwzględnienie nie zasługiwał również zarzut wskazany w uzasadnieniu apelacji, co do obciążenia pozwanych obowiązkiem uiszczenia na rzecz strony powodowej poniesionych przez nią na tym etapie kosztów procesu. Wbrew ich twierdzeniom udzielone pozwany zwolnienie od kosztów sądowych, nie obejmuje zwolnienia ich od obowiązku zwrotu kosztów należnych ich przeciwnikowi procesowemu. Wskazać przy tym należy, że z okoliczności niniejszej sprawy nie wynika, aby zachodziły przesłanki zastosowania w niniejszym przypadku art. 102 k.p.c., co nie wymaga szerszego uzasadnienia, skoro apelujący nie podnieśli w tym zakresie zarzutów.

Reasumując zdaniem Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy w oparciu o prawidłowo ustalony stan faktyczny, dokonał w pełni trafnej oceny zasadności roszczeń objętych żądaniem pozwu, wydając rozstrzygnięcie objęte zaskarżonym wyrokiem, zgodnie z przepisami prawa materialnego mającymi zastosowanie w tej sprawie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację i orzekł o kosztach poniesionych przez stronę powodową na tym etapie postępowania, stosownie do jego wyniku i w zakresie sformułowanego przez nią w tym zakresie żądania, w oparciu o art. 98 k.p.c. w zw. z art. 105 § 2 k.p.c. w zw. z § 2 ust. 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt. 2 rozp. Min. Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (...).

O kosztach należnych adwokat A. G., ustanowionej dla pozwanych z urzędu, orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z 26.05.1982 prawo o adwokaturze w zw. z § 8 ust. 6 w zw. z § 16 ust. 1 pkt 2 rozp. Ministra Sprawiedliwości z 3.10.2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r. poz. 1714).